

**Historia Pelagiana Et Dissertatio De Synodo V.
Œcumenica In Qua Origenis ac Theodori Mopsuesteni
Pelagiani erroris Auctorum justa damnatio exponitur, &
Aquilejense Schisma describitur**

Noris, Enrico

Patavii, 1708

Cap. 4. Cœlestius in Synodo Carthaginensi ab Aurelio Primate damnatus
Ephesum pergens Presbyter consecratur. Pelagius ab Augustino, &
Hieronymo scriptis confutatur. Theophilus Alexandrinus moritur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72486](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72486)

FINIT DE FIDE DE NOMINE RUFINI.

Ethæc quidem in laudato codice leguntur. In his verò anathematismis reprobantur majori ex parte Origenis errores, ut legenti Epistolæ Hieronymi ad Avitum, & Epiphani ad Joannem Hierosolymitanum patebit; Undè habemus Rufinum nostræ Provinciæ insignem Scriptorem, & dum viveret, Sancti Augustini amicissimum, ab omni hæreseos Origenianæ crimine se purgasse, ac in Ecclesiæ Catholicæ communione defunctum, neque enim, si secus contigisset, assertus fuisset à Sancto Gelasio *Vir religiosus*. Cum verò videam, à Hieronymo in proœmiis ad libros Ezechielis, itemque Jeremia, quos post Rufini mortem interpretatus est, eundem acriter perstringi, satis probabile existimo, laudatam palinodiam in Hieronymi manus non pervenisse, cur enim piis correcti hominis manibus tam severè insultasset? Utcunque res se habuerit, illud notandum est, nihil à Rufino ibidem asseri de peccato originali, quod fortè eam sententiam, uti ejusdem postea discipulus Coelestius dicere solebat, non ad dogma fidei pertinere, sed inter adiaphora reponendam arbitratur; Ibidem tamen in secundo anathematismo Pelagianorum dogma de gratiâ condemnat, ut planum sit, de divinæ gratiæ ad opera pietatis præstanda necessitate, Rufinum Pelagianis olim præcivuisse, ut jure in Synodo Romanâ sub Gelasio de arbitrii libertate per semetipsam ad virtutem capeffendam sine auxilio Dei sufficiente à Divo Hieronymo reprehensus asseratur.

CAPUT IV.

Celestius in Synodo Carthaginensi ab Aurelio Primate damnatus Ephefum pergens Presbyter consecratur. Pelagius ab Augustino, & Hieronymo scriptis confutatur. Theophilus Alexandrinus moritur.

Cum Pelagius, ac Coelestius aliquandiu Syracusis substitissent, id enim facile suspicor, quod vel initio hæresis ea urbs erroribus infecta fuit, in Africam se contulerunt. Indicta erat ab Honorio Imperatore, celebris illa collatio inter Catholicos, & Donatistas anno 411. cuius rei famâ commotus Pelagius, ejusque Achates Coelestius ed fortè cursum intenderunt, quò celebres illos Africæ Episcopos cognoscerent. Pelagius, absente Augustino, Hipponem appulit, indeque Carthaginem venit, ac paulò post in Asiam profectus est. Scribit hæc Augustinus lib. de Gestis Pel. cap. 22. *Posteaquam in Africam, inquit, venit me absente nostro, id est, Hipponensi litore exceptus est, ubi omnino nihil ab illo hujusmodi auditum est, quia & citius, quam putabatur, inde profectus est; Postmodum ejus faciem Carthagine, quantum recolo, semel, vel iterum vidi, quando curâ collationis, quam cum hæreticis Donatistis habituri eramus, occupatissimus fui, ille verò etiam ad transmarina properavit.* Ex his Augustini verbis bis in Africam Pelagium transfretasse putat Jansenius, sed non ita est, nam Hippone versus Asiam profecti Carthagine prætervehuntur, ibi verò Pelagius exscensionem fecit, celeberrimam Urbem, ac Synodi Patres invisurus. Inchoata est illa collatio Kalendis Junii in thermis Gargilianis ducentis septuagintanovem Episcopis suffragia pro Donati parte ferentibus, Catholici Antistites ducenti, & octoginta sex eo tem-

pore Carthagine numerati sunt. Tridud verò collatio duravit. Inserta legitur Tom. 4. Concl. Edit. Regiæ à pag. 101. Papii Massonis operâ primum in lucem edita, ejusdem verò compendium recitat Augustinus Tomo 7. Ex his patet, Pelagium mensè Majo Carthaginem appulisse, cum eò ex universâ Africâ Episcopi confluerent.

Pelagio interim Hierosolymam profecto, Coelestius Carthagine substitit, statimque contrâ peccatum originale garrere occæpit præsentè adhuc Augustino, qui sanè tunc primum originis peccatum antiquari, inter quorundam colloquia se cursim intellexisse, testatus est lib. 3. de Pecc. mer. & remis. cap. 6. *Ante parvum tempus, ait, à quibusdam transitorie colloquentibus cursim mihi aures perstrictæ sunt, cum illic apud Carthaginem essemus, non ideo parvulos baptizari, ut remissionem accipiant peccatorum, sed ut sanctificentur in Christo; Quâ novitate permotus, & quia oportum non fuit, ut contrâ aliquid dicerem, & non tales homines erant, de quorum essem auctoritate sollicitus, facile hoc in transitibus, atque abolitis habui.* Coelestius nova dogmata latè per Urbem spargebat plerisque suam in sententiam adductis, scholæque omnes, ac congressus novis disputationibus ebulliebant. Ille verò cum quibusdam excellentioris scientiæ homo videretur, ad Presbyterii dignitatem aucupandam subdole irrepebat, idque facile impetrasset, nisi Paulini Diaconi industriâ uti hæresis novæ magister, & accusatus, & convictus fuisset. Ista quidem recitat Augustinus Epist. 89. ad Hilarium in fol. 3. quaestio-

nis: *Nec tamen hic deesse aliquos arbitror maxime apud Carthaginem, sed jam occultè mussitant, timentes Ecclesiæ fundatissimam fidem; Nam unus eorum nomine Coelestius in ejusdem Civitatis Ecclesiâ jam ad Presbyterii honorem surrepere cæperat, sed fidelissimâ libertate fratrum propter has ipsas contrâ Christi gratiam disputationes usque ad judicium Episcopale perductus est.* Res autem referente Augustino lib. 2. de Pecc. orig. cap. 3. hoc pacto se habuit. Paulinus Diaconus indignatus novo dogmate plebem Carthaginensem infici, ac dissidiis cuncta compleri, Coelestium novarum dissensionum, ac doctrinam auctorem ad Aurelium Primate Carthaginensem, aliosque Collegas Synodum vere novo de more celebrantes detulit. Accitus ille in judicium, objiciente Paulino, negasse ipsum originis peccatum, respondit: *Dixi de traduce peccati, me dubium esse, ita tamen, ut, cui donavit Deus gratiam peritiam, consentiam, quia diversa ab eis audiui, qui utique in Ecclesiâ Catholica constituti sunt Presbyteri.* Instante verò Paulino, ut auctorum nomina produceret, respondit: *Sanctus Presbyter Rufinus, Romæ qui mansit cum Sancto Pammachio; Ego audiui illum dicentem, quia tradux peccati non sit; Urgenti verò accusatori, ut alios quoque nominaret, indignatus respondit: Non tibi sufficit unus Sacerdos? Errores, quorum Paulinus Coelestium accusavit, recitat Augustinus lib. de Gestis Pel. cap. 11. Primo, Alam mortalem factum, qui sive peccaret, sive non peccaret, moriturus esset. 2. Quoniam peccatum Ale ipsum solum læserit, & non genus humanum. 3. Quoniam lex sic mittit ad regnum, quemadmodum Evangelium. 4. Quid ante adventum Christi fuerunt homines sine peccato. 5. Quoniam infantes nuper nati in illo statu sunt, in quo Alam fuit ante prævaricationem. 6. Quoniam neque per mortem, vel prævaricationem Ale omne genus hominum moritur, neque per resurrectionem Christi omne genus hominum resurgit. Septimum etiam hunc errorem: *Hominem posse esse sine peccato, & mandata Dni facile custodire, si velit.**

Cœlestio objectum fuisse, testatur Orosius in Apologético; Scribit autem laudatus Augustinus ad Aurelium: *Hæc ita objecta sunt*, nempe Pelagio in Synodo Diopolitana, *ut etiam apud Carthaginem à Sanctitate tua, & ab alijs tecum Episcopis dicerentur audita, atque damnata.* Paulinum hæretici delatorem Divi Ambrosii Diaconum fuisse rectè Baronius subodoratus fuit, quod disertè tradit Marius Mercator in Commonitorio ad Theodosium Imperatorem: *Cœlestius*, inquit, *quidam Eunuchus matris utero editus ante viginti plus minus annos discipulus, & auditor Pelagii egressus ex Urbe Romanâ Carthaginem Africa totius Metropolitim venit, ibique de infrascriptis capitulis apud Aurelium Episcopum memoratæ Urbis per libellum à quodam Paulino Diacono sanctæ memoriæ Ambrosii Mediolanensis Episcopi est accusatus.* Hic idem est Paulinus, qui ejusdem Ambrosii vitam descripsit, eandemque Augustino nuncupavit, quem plerique cum Paulino Nolæ Episcopo perperam confundunt. Cæterum cum Cœlestius sine ambagibus dilucidè dogmata illa anathematizare recusaret, à Synodo anathemate ipse percussus abscessit. Augustinus libro 2. Retractat. cap. 33. *Cœlestius verò discipulus ejus jam propter tales assertiones apud Carthaginem in Episcopali judicio, ubi ego non interfui, excommunicationem meruerat.* Hæc accidisse anno 412. verno tempore constat ex literis Concilii Carthaginensis ad Innocentium datis circà autumnum anni 416. ubi *ante ferme quinquennium* judicatum de Cœlestio ibidem fuisse Patres perscribunt. Ille publico anathemate proscriptus ex Africâ fugiens in Asiam se contulit, ne tamen uti hæreticus palam traduceretur, simulque latam contra se sententiam ab Africanis declinaret, ad Romanam Sedem appellationem interposuit. Testatur hoc laudatus Marius Mercator, qui etiam designat Urbem, in quam se receperit, ubi & Presbyter fuit consecratus: *Ecclesiasticâ*, inquit, *communione privatus est, à quâ sententiâ ad Romani Episcopi examen credidit appellandum; Quâ mox idem ipse appellatione neglectâ Ephesum Asia Urbem contendit, ibique ausus est per obreptionem locum Presbyterii petere.* Non ergo in Siciliam se contulit ex Africâ Cœlestius, ut putavit Usserius libro de Antiq. Eccles. Britan. cap. 9.

Joannes Latus, qui rerum Pelagianarum Historiam paucis perstrinxit, lib. 1. cap. 4. hæc scribit: *Undè Cœlestii appellatio ad Apostolicam Sedem, quam inculcat Baronius, doceri possit, non video; Nam si in priori, inquit, illo Carthaginensi judicio Cœlestius appellationem interposuit, mirum videri potest, Africanos Patres secundo judicasse, & ad Innocentium quinquennii tempore nullam notitiam ejusdem appellationis pervenisse.* Hæc ille, sed imperitè; Etenim ut ineluctabile Mercatoris, quem Latus non legit, testimonium proximè recitatum omittam, ex literis Zosimi Papæ ad Aurelium, & collegas datis anno 417. habemus, Cœlestium Carthagine damnatum Apostolicam Sedem appellasse; de illo enim hæc scribit: *Pariter vobiscum volumus habere tractatum de illo, qui apud vos, sicut ipsi per literas dicitis, fuerit accusatus, & ad nostram (qui se assereret innocentem non refugiens judicium ex appellatione pristina) venerit Sedem.* Scio, Latium suspicari literas hæc Zosimi supposititias, sed cum cæteris legitimæ sint, nullo jure appellationem Cœlestii omni fundamento carere affirmavit; certè eandem legit Facundus Hermianensis, qui anno 550. floruit, indeque lib. 7. cap. 3. eandem Cœlestii appellationem inculcavit; verba Auctoris damus inferius cap. 13. Sed eadem Cœlestii appellatio ex Pau-

lini Diaconi, qui Cœlestium accusaverat, libello ad Zosimum evidenter ostenditur; ex codice Vaticano exhibet illum Baronius ad annum 418. inter alia hæc ibidem recitantur: *Quem, nempe libellum, idcirco direxi, quia me licet sermone Basiliscus Subdiaconus à tuâ beatitudine cum gestis Sedis Apostolicæ directis, Carthagine convenit IV. Non. Novembrium die, ut adessem ad Apostolicam Sedem, & tuæ judicio sanctitatis, ad quam me fugisse suggestum est, nec de futurum fore promitterem, si adversum me, & non pro me fuisset lata sententia. Ubi tunc igitur nihil agere potui, quia is, qui ad Sedem Apostolicam provocaverat, desuit, quem oportuerat utique merita suæ appellationis adstruere, maxime cum nihil agente appellatore secundum etiam humanas leges superior est semper ille, qui vicit.* Ex his constat, Paulinum Diaconum auditâ appellatione Cœlestii Romam illic se contulisse, ut contra eundem coram Innocentio Romano Pontifice latam ab Synodo Carthaginensi sententiam defenderet, inquit enim: *Ubi, nempe apud Apostolicam Sedem nihil agere potui, quia is, qui ad Sedem Apostolicam provocaverat, desuit.* Liquet, Cœlestium causæ diffusum Innocentii tribunal subterfugisse, & elapso quinquennio coram novo Pontifice veterem appellationem postliminè interposuisse. Patres verò Africani iterum Cœlestium condemnarunt, quòd interpositam appellationem Innocentii timore percussus omiserat. Et hæc contra Latium sufficiant. De literis Zosimi vide lib. 2. cap. 6.

Sed non prior fuit isthæc novæ hæreseos peracta Carthagine damnatio, nam olim Sanctus Cyprianus ibidem in Synodo LXI. Episcoporum eandem proscripterat. In Epist. 59. ad Fidum inquit: *A baptismo, atque gratiâ nemo prohibetur, quantum magis prohiberi non debet infans, qui recens natus nihil peccavit, nisi quòd secundum Adam carnaliter natus contagium mortis antiquæ primâ nativitate contraxit, qui ad remissionem peccatorum accipiendam hoc ipso facilius accedit, quòd illi remittuntur non propria, sed aliena peccata.* Hoc antiquum, ac venerabile Africanæ Ecclesiæ decretum in faciem semper Pelagianus Augustinus illisit. Anno sequenti cum publicè in Ecclesiâ Carthaginensi in Cœlestii dogma rogatus declamaret: *Rego vos, inquit, ut paululum acquiescatis; lego tantum: Sanctus Cyprianus est, quem in manus sumpsi, antiquus Episcopus Sedis hujus, quid senserit de baptismo parvulorum, imò quid semper Ecclesiam sensisse monstraverit, paululum accipite.* Serm. 14. de Verb. Apostoli versus finem, statimque positam Cypriani sententiam inculcat. Eodem testimonio Sancti Martyris usus est Hieronymus in fine libri tertii Dialogorum. Quare non sine divinæ providentiæ consilio factum est, ut Cœlestius ab irato Numine Carthaginem ablegaretur, ubi dudum convictæ, ac damnatæ antiquitatis eâ in Urbe hæreseos reus fidelium communione privaretur.

Interea Carthago novis de gratiâ, & libero arbitrio quæstionibus personabat, ac Cœlestii fautores Flavium Marcellinum V. C. in partes trahere conabantur. Is anno superiore ab Honorio Imperatore in Africam summâ cum potestate missus Collationi celeberrimæ apud Carthaginem interfuerat, ac pro Catholicis contra hæreticos sententiam pronunciarat; interim Principis decreta contra Donatistas opperiebatur. Cum verò Cœlestianos disputatores molestissimos pateretur, illarum quæstionum, quas illi moverant, solutionem per literas ab Augustino petiit. Huc usque Pelagiana hæresis sermonibus, ac colloctionibus ab Augustino, aliisque cohibita fuerat, nullis contra eandem scriptis emissis. Urgente tamen amicissimo viro, atque

atque ob leges in Donatistas nuper promulgatas de Catholica Ecclesiâ benemerito, Augustinus stylium in Pelagianos acuens tres ad Marcellinum libros edidit, quos de Peccatorum meritis, & remissione inscripsit. In horum primo Adam, nisi peccasset, minimè moriturum, ejusque posteros originali labe infectos nasci demonstrat. In altero verò quatuor hæc quæstiones solvit. *Utrum possit esse homo sine peccato. Utrum sit. Si non est, cum possit esse, cur non sit. Utrum qui omnino nunquam ullum peccatum habuerit, non solum quisquam sit, verum etiam potuerit aliquando esse, vel possit?* In postremò volumine nonnullis argumentationibus, quæ in Pelagii super Paulinas Epistolas commentariis legebantur, respondet, nam eosdem sanctus Doctor finitis duobus libris prioribus acceperat. In hoc sanè opere Pelagii consilium laudat, qui sub alienâ personâ ea contra peccatum originis objecerat, ne novitatis inde invidiam subiret: *Hec ergo, inquit Sanctus Pater cap. 3. quæ hunc sequuntur errorem nimium perversa, & Christiana repugnantia veritati, credo quod vir ille tam egregiè Christianus omnino non sentiat.* Degebat Carthagine Honoratus vir doctus, & ab ineunte ætate Augustino charissimus, quem nondum Christianum ad Manichæos audiendos Augustinus eo morbo infectus hortatus fuerat, cui postea egregium volumen de utilitate credendi, in quo Manichæorum vanitatem confutat, nuncupavit. Hic quinque quæstionum solutionem Sanctum Doctorem rogaverat, cui Augustinus respondens, sextam contra Pelagianorum errores Carthagine jam serpentes addidit: *Ego autem, inquit 2. Retract. cap. 36. intuens superadictam hæresim novam inimicam gratiæ Dei, sextam mihi proposui quæstionem de gratiâ novi testamenti.* Erat Honoratus Catechumenus ex cap. 10. undè corrigendus titulus, ubi in plerisque codicibus Episcopus nominatur. Hoc opus habetur inter Epistolas, & est 120. ad Honoratum, quam dum scribebat, tres à Marcellino remissos libros recepit, quod notariorum incuriâ mendis undique scatebant, quos mille occupationibus implicitus tandem emendatos ad eundem iterum perferendos curavit: *Si autem, inquit in Epist. 158. ad Marcellinum, rationem omnium dierum, & lucubrationum aliis necessitatibus impensarum tibi possem reddere, graviter contristatus mirareris, quanta me distendant, quæ differri omnino non possunt, nec agere illa permittant, in quæ me petendo, & admonendo urges volentem, & ineffabiliter, quia non possum dolentem.* Marcellinus acceptos ab Augustino libros magnâ diligentia evolvens, cum in secundo volumine legisset, posse hominem divinâ gratiâ adjutum esse sine peccato, eâ statim difficultate percussus est, quâ id ratione fieri posset, quando ipso Augustino teste, unus humani generis Servator, idemque Dei Filius sine peccato inter homines vixerit: quod dubium iterum per literas Augustino solvendum proposuit. Quare Sanctus Doctor librum de Spiritu, & literâ exarans prolixam difficultatis solutionem producit. In eo volumine multa Deo auxiliante ab homine fieri posse ostendit, quæ tamen nusquam à quoquam facta leguntur. Quâ occasione, tradit, legem sine Dei gratiâ ad peccata vitanda non sufficere, sed legi divinum auxilium sociandum, cui etiam Christiana fides deputanda est. Hæc veluti prima velitatio fuit, quâ Sanctus Augustinus in Pelagianos impetum fecit.

Sed jam nobis sermo vertendus est ad Pelagium Sectæ Magistrum in Oriente anno superiore profectum. Hic benignè à Joanne Hierosolymitano exceptus est, quod adversus Hieronymum opportuno

presidio sibi futurus videbatur. Profectò Pelagius egregiam se operam Patrono suo navaturum credit, si Hieronymum scriptis perfringeret, ejusque famam, quæ in Palæstinâ amplissimè personabat, decurreret. Hinc editos à Sancto Doctore in Divi Pauli Epistolam ad Ephesios commentarios carpere occæpit. Interim Hieronymus commentariis in Ezechielem ad umbelicum perductis, Jeremiam Prophetam novis expositionibus illustrandum susceperat. In Proœmio verò primi libri agrè ferre se ostendit, Pelagium sua scripta lacerare, ac rancida Rufini argumenta in eadem congerere; Jansenii sententia est, Hieronymum Jeremiæ explicando intentum, Pelagii audaciam diutius patienter tulisse, nam in Proœmio lib. 3. ait de Pelagio: *Patientiam nostram de Christi humilitate venientem mala conscientia signum arbitratur.* Sed planè Jansenius hallucinatur, non eo erat stomacho Hieronymus, qui superbi hominis contumelias devoraret, nam vix primò libro in memoratum Prophetam expleto, statim contra Pelagium à Ctesiphonte rogatus stylium convertit; Hæc sunt ejus verba in Proœmio libri secundi in Jeremiam contra Pelagium: *Opinione virtutum corrumpunt in superbiam, & Deo se similes arbitrantur, ut aequalitatem, quam impia Arianorum hæresis in filio negat, cunctis hominibus tribuant, & ponant in cælum os suum, & nihil futurae sanctorum beatitudini amplius derelinquant; quorum furori respondimus, ut potuimus, & si Dominus vitam dederit, plenius responsuri sumus.* Et lib. 4. in Proœmio de Pelagio pariter loquens ait: *Cui respondere diu tacens, & dolore silentio devorans crebra fratrum expostulatione compulsus sum, nec tamen bucusque prorupi, ut auctorum nomina ponerem, malens eos corripere, quam infamari.* Hieronymus scriptâ satis prolixâ ad Ctesiphontem Epistolâ Pelagii conatibus in Oriente obviam ivit, illiusque audaciam, ac furorem represit, dubiæ autem fidei censetur; In eâ Epistolâ Hieronymus Origenisimam Pelagio objecit, renovatamque veterum Stoicorum apathiam, quâ homines sine ullo peccato esse posse dicebat; Divinæ gratiæ necessitatem monstravit, nihil tamen de peccato originis dixit, quod ea quæstio haud tanto studio agitabatur à Pelagio, qui apathiæ confirmandæ unice incumberebat; Sectam jam ille condiderat gaudens, plurimos de suo nomine Pelagianos dici, ridebatque suâ causâ homines in factiones dividi: *Fratrum, inquit ibi Hieronymus, inter se cernis jurgia, & rides, atque lataris, quod alii tuo nomine, alii Christi appellentur.* Pelagius interim verbo discipulos docebat, nil literis mandabat; verebatur enim, ne erroris ita argueretur, ut nullus defensionis locus esset reliquus. Magistri tamen silentia discipulorum loquacitas proferebat; In id consilii Pelagius impellebatur, ut si grata essent, quæ discipuli propalabant, in magistri gloriam id referretur, sin minus, discipuli culparentur; Dei gratiam ad opera virtutis implenda necessariam autumabat, sed gratiam illam à lege, doctrinâ Evangelii, atque exemplo Christi minimè distinguebat.

Hoc anno xv. die Octobris Theophilus Alexandrinus decessit, qui contra Origenistas Orientem, atque Occidentem commovit, ille verò ob ejectionem in exilium Chrysofostomum, ejusque nomen è diptychis expunctum non parum famæ suæ nocuit. Idem tamen Theodorum Mopsuestenum Pelagianorum postea Magistrum, ac Patronum, acerrimè impugnavit, quo nomine nobis commendandus venit,

constat hoc ex collat. 5. Synodi V. Oecumenicæ, ubi hæc leguntur: *Sancti vero Theophilus Alexandrinus, & Gregorius Nyssenus susceptis querimoniis adversus Theodorum adhuc viventem, & adversus ejus conscripta, scripserunt adversus eum Epistolas, quarum pars est: Sanctæ memoriæ Theophili ad Porphyrium Antiochiæ Episcopum, ibique fragmenta contra Mopsuestenum recitantur. Scriptæ sunt illæ literæ intra annos 404. & 408. quo tempore Porphyrius Antiochiæ fedit. Scribit sanctus Joannes Damascenus lib. 3. de Imaginibus eundem morti proximum Joannis Chrysolostoni effigiem adorasse. Theophilum uti sanctum Apostolica Sedes coluit, ejusque libros omnes recepit. Sanctus Leo Magnus Epist. 97. ad Leonem Augustum ait: Sancti Theophili Episcopi Alexandrini de Epistola Paschali &c. Gelasius Papa in Romanâ Synodo unâ cum aliis Patribus approbavit: Opuscula Beati Theophili Alexandrini Episcopi. Paulus Emislenus Antistes cum in Ecclesiâ Alexandrinâ de pace inter sanctum Cyrillum, & Orientales verba faceret, dixit: Hec beati Athanasii sunt dogmata, hæc magni Theophili est doctrina, columnarum utique Orthodoxæ doctrine, acclamante populo: *Filli Athanasii, & Theophili, & Cyrilli sapientiam audiamus.* In actis post Synodum Ephesinam pag. 895. apud Binium.*

CAPUT V.

Sanctus Flavius Marcellinus Donatistarum, ac Pelagianorum hostis occiditur. Dies martyrii ejusdem statuitur. Insigne de illo elogium. Augustinus Carthagine publicè è suggestu in Pelagianos declamat. Pelagius ad Augustinum, & Demetriadem Virginem scribit.

Anno
413.

ANNO quadragesimus decimus tertius luctuosus Africae, atque Augustino fuit, Marcellino viro clarissimo, ac sanctissimo hæreticorum fraude preempto. Heraclianus Africae Gubernator, ac Consul contra Honorium rebellans hoc anno cum numerosissimâ classe in Italiam appulit, ac milite exposito ad Urbem properans apud Utriculum cum Marino Honorii duce signa contulit, amissoque ingenti clade exercitum Carthaginem se recepit. Marinus cum victrici classe hostem insecutus vivum eundem cepit, statimque obruncavit. Plurimorum inde cædes secutæ sunt, non modò rebellium, sed & aliorum, qui procul ab eo crimine fuerant; faciles enim aures delatoribus Marinus dabat. Flavius Marcellinus ante biennium pro concordia Ecclesiarum Africae illuc ab Honorio missus, tanquam cum tyranno conspirasset, unâ cum fratre in carcerem conjectus fuit. Augustinus, qui tunc Carthagine aderat, amicissimi viri vices dolens, cuique ob Donatistas, ac Pelagianos in Africa repressos plurimum se, imò Catholicam Ecclesiam debere norat, nullum non lapidem movit, ut innoxium ab imminente periculo eriperet; Quanto verò in discrimine vel probi quique id temporis versarentur, exponit Augustinus Epist. 259. ad Cæcilianum: *Potestas illius, Marinum intelligit, magna tunc erat, calumniæ facilis radiabat. Non erat grande negotium, procurari aliquem, qui diceret, quod salute promissâ dicendum ille mandasset. Omnia ista in tempore suffragabantur, ut etiam uno teste tanquam invidioso, & credibili criminis sine jubentis discrimine quilibet de medio tolleretur. Quare Augustinus cum collegis Episcopis de nobilissimi, atque innocentissimi viri salute sollicitus totius Africanæ Ecclesiæ no-*

mine Episcopum Legatum ad Imperatorem mittendum decrevit, quo statim ad Comitatum profecto, idem noster Hipponensis Præsul Cæcilianum Africae Præsidem convenit, eumque pro Marcellini liberatione etiam, atque etiam deprecari non desistit. Cæcilianus Augustini precibus motus eidem promisit, se Marcellini salutem veluti familiare viaticum à Marino petiturum. Sed secus res cecidit, quæ ex Augustino tota accipienda est: *Postero die, inquit, quo illius parturitionis nefarius fetus est ortus, cum esset nobis repente nunciatum, illos è carcere ad eum Judicem ductos, quanquam perturbati fuerimus, tamen ego considerans, & quæ nobis pridie dixerat, & qui esset post illum exorturus dies, quoniam Beati Cypriani erat pridiana solemnitas, existimavi, quòd etiam elegerit diem, quo & tibi postulata concederet, & universam Christi Ecclesiam repente lacerans ad locum tanti Martyris ascendere voluerit parcendi voluntate, quam occidendi potestate sublimior; Cum ecce nobis nuntius irruit, quo prius percussos esse nossemus, quam quomodo audirentur, querere valeremus. Contigit ergo sancti Marcellini, ejusque majoris natu fratris occisio Idibus Septembris, cui diei succedebat pridiana solemnitas beati Cypriani, qui capite plexus occubuit xvij. Kal. Octobris. Ita enim accipi ab Augustino pridianum ex contextu patet, & ex Epist. 65. ad Paulinum, ubi testatur, se festinatò scripsisse, quia delator literarum repente, ait, compertâ occasione navigii, mihi pridianam suam profectionem jam nocte suggestit. Laudatam sancti Doctoris Epistolam nec Cardinalis Baronius, nec alii Martyrologiorum concinnatores observarunt, undè Marcellini martyrium recitarunt vij. Idus Aprilis. Et quidem sanctus Augustinus ibidem nec Marinum Comitem, nec Marcellinum expresso nomine describit, sed de Marcellino loqui certum est, ut Vindingus in Critico Augustiniano primus adnotavit, nam de eodem scribit: *Religiosè vixit, & multum corde, vitæque Christianæ; Hæc eum fama præcessit, ut in causâ Ecclesiæ sic veniret, hæc consecuta est, cum venisset. Fucrat Marcellinus in Donatistarum causâ iudex ab Honorio summâ cum potestate in Africam delegatus. Et sanè illius obitum minimè contigisse die 6. Aprilis, indè satis evincitur, quòd hoc anno Heraclianus cum numerosâ adeò classe aperto mare verno tantum tempore solvere potuit ex Africa Urbem inasurus, cum tamen Marcellini mors Heracliani in Italiâ exercitus stragem, Tyranni fugam, ac tandem cædem consecuta fuerit. Occisum autem fuisse anno 413. patet ex Cod. Theod. L. 55. de hæreticis, ubi legitur decretum emissum iij. Kalend. Septembris Constantio, & Constante Consil. anno 414. quo Imperator rata habet *Marcellini spectabilis memoriæ viri contra Donatistas gesta. Floruit Marcellinus insigni apud Principem gratiâ, nam in collatione Carthaginensi dicitur Tribunus, & Notarius. De hac dignitate agunt viri eruditissimi Pancirolus de Notitiâ Imp. Orient. cap. 92. & Ladius lib. 2. de Republ. Rom. eap. 4. Audiatur Theodoricus Rex apud Cassiodorum lib. 1. Epist. 4. Pater ejus, inquit, candidati sub Valentiniâno Principe gessit Tribuni, & Notarii laudabiliter dignitatem; honor enim, qui tunc dabatur egregiis, dum ad imperiale secretum tales constet eligi, in quibus reprehensionis vitium nequeat inveniri. Erant ergo Tribuni, & Notarii Imperatoris à secretis. Honorius Africanorum Patrum legatione motus Marcellinum uti innoxium è carcere statim dimitendum jusserat, teste in laudatâ Epistola Augustino; sed Imperatoris mandata post maturatam Tribuni, &***

No-